

Naročnina
Dnevna izdaja
za državno SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
i stolp. peti vrsta
maloglasni po 130
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D 30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredn. po 10 Din
p. pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7565, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Protestiramo v imenu države!

Kdor je sledil strastni gonji naše opozicije, ni mogel biti tudi pred žalostjo v skupščini razočaran, če bi se mu bil predložil tak slučaj in bi si zastavil vprašanje, ali ne bo opozicija tudi najžalostnejša stran človeškega življenja, ko ugasne nasilno njegova luč, izrabljala na najnesramnejši način v strankarske namene. Da pa bo šel demokratiški tisk Svetozarja Pribečevića in njegove družbe tako daleč, kot gre v Sloveniji, in to v času, ko smo pomirjenja potrebni kot bolnik zdravila, ko narod hlastno sega po poročilih, ko je treba braniti ugled države na zunaj, pa nam ni bilo mogoče verjeti! Ta stran našega javnega življenja postaja pa naravnost ostudna, če se tisk, ki razplamtuje strasti, hujša ko neverjetnosti, istočasno, ko se državljani sprašujejo, zakaj vlada v interesu države kaj takega dopušča, še celo pritožuje nad neko vladno cenzuro, namiguje na notranjega ministra, ki hoče le državi dobro in v njenem imenu apelira na objektivnost prikazovanja, da hoče izvesti diktat in omejitvi svobodo! Ostuden, pravimo, je ta pojav tembolj, ker so njegovi povzročitelji ljudje, ki so po vrsti ne samo plenili, ampak tudi ustavljali liste SLS, ko je šlo za volivni teror PP režima, ljudje, ki so se hoteli na zločinski način polastiti s potezo peresa celo Jugoslovanske tiskarne.

Pravimo, da se tako početje mora gabiti slehernemu Slovencu in Jugoslovancu. Kako naj se označi človek, ki je mogel napisati v »Kmetiskem listu« tale odstavek: »Nečuvno surovo so se obnašali na sam dan umora slovenski klerikalci. Neprijetno nam je govoriti o tem v trenutku, ko leže mučeniške žrtve na mrtvaškem odru, toda molčati spričo neverjetne klerikalne srčne podivjanosti le ne moremo. Ugotavljamo na podlagi lastnih opazovanj in na podlagi izjav zelo verodostojnih prič, da so se klerikalci naravnost veselili, ko se je raznesla vest, da je Radič ubit. Obrazi so jim kar žareli veselja, češ, sedaj bomo imeli mir pred tem »prokletim Radičem«. In slišale so se tudi besede celo iz duhovniških ust: Prav je, da ga je! Nič jih ni škoda. — Ali so klerikalci sploh še ljudje?«

Kako naj se kvalificira pisanje štajerskih demokratov, ki spravljajo dejanje osvete žejnega črnogorskega komitaša v zvezo z ministrom dr. Korošca?! Kdo si je mogel vsaj v mislih predstavljati izbruh surovosti, kot jo je zagrešil včerajšnji »Slovenski Nar.«, ki kvitira naše ugotovitve, da je bil žalostni dogodek v skupščini akt posameznika — Črnogorca Puniše Radiča z — »klerikalne hijene opravičujejo morilca...«

In pri vsem tem: Slovenija se je hitro zavedala položaja; odločno je obsodila dejanje, strela se je ob vesti, da je narodno predstavništvo prišlo do medsebojnega obračunavanja z revolverskimi strelji. Znala je hitro izluščiti vzroke in povode, pa ostala je mirna. Sedaj pa neti demokratiški tisk razburjenost; hoče vznemiriti gospodarski promet, ki, razven v Zagrebu, popolnoma normalno posluje po celi državi; hoče posnemati Zagreb, čeravno mu je znano, da je med aretiranci 118 komunistov, pri katerih so našli revolucionarne načrte in moskovski rubelj v žepu. Hoče se torej poslužiti temnih elementov, da le biča dalje ljudsko razpaljenost, da bi le država ne prišla do miru, da bi le njen ugled še bolj padel; da bi se narodnostna nasprotja še bolj poglobila, da bi imel nam sovražni tuji svet tem več tečne hrane...

K takemu zadržanju v imenu države — svečan protest! Imamo državno oblast, ki je za to tu, da da in izvrši zadoščenje. Imamo vsa mogoča sredstva, s katerimi se uboji obsodijo, kakor zaslužijo. Imamo dolžnost pije-tete do pokojnih, ki so padli kot mandatarji svojih volivcev, dolžnost do njihovih družin, do njihovega naroda. Imamo pa tudi dolžnost do skupne domovine države, ki je kot nobena druga država v Evropi, ki je pomembna, v zunanje-politični opasnosti. In če ji pri presoji položaja polaga na srce nam prijazni in nevtralni tuji tisk, da naj bodo žrtve memento, da je že skrajni čas, da se pomirimo, da primemo delo, da se zavedamo sami težav in nevarnosti, ali naj ne obstoja vsaj enaka zavest v nas samih, da se preneha z izjavami kot so: Mi ne priznavamo vlade za vlado in podobno?

Baš taki dogodki, čim globlje nas pretresajo, tem več zahtevamo od nas resnosti in odgovornosti. Kdor pa bi svinčeno ozračje izrabljaj zase, hotel privesti državo v anarhijo, zastrupljal javno mnenje, prirejal umetne

Nobene spremembe v vladi

n Belgrad, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Belgrad se je danes skoro popolnoma pomiril. Vse govornice o demisiji vlade, katero zahteva KDK, se odločno demantirajo. Ljuba Davidović nam je izjavil, da mora vlada ostati na svojem mestu, da se preprečijo vse težke posledice zločina, ki ga obžalujemo vsi, in da se udušijo vse strasti, ki bi mogle državi škodovati.

Ker pa vendar smatrajo vsi politični krogi položaj za resen, gredo vsi naporji za tem, da se preprečijo vse slabe posledice in da se duhovi popolnoma pomirijo. Ugleden član vlade nam je dal danes sledečo izjavo:

»Mi smo v vladi vzeli v pretres ves položaj v žalosti in nesreči, ki jo obžalujemo, v narodni skupščini. Predvsem smo ugotovili, da moramo kot odgovorna vlada ohraniti predvsem red in mir. Kar se dogodkov samih tiče, smo predali vse sodišču. Sodišče mora delati po zakonu. Vlada se v to ni in ne bo vmešavala. Opozicija KDK meče na nepremišljen način obtožbo in vso krivdo na vlado, misleč, da jo na tak način prisili k ostavki. Vlada pa ne bo podala ostavke po diktatu in na tako lažljivo in popolnoma neresnično obtožbo, ker bi to pomenilo njeno priznanje. Naravno je, da tega ne moremo in nečemo sprejeti.« — Na vprašanje, kaj bo v tem slučaju naredila vlada, če KDK tega ne bo storila, nam je minister odgovoril: »Vse gre v redu. Drugo vprašanje je vprašanje dela v parlamentu. Če bi bilo radi tega treba napraviti kake spremembe, smo tudi k temu pripravljeni. O tem se pa sploh ni reševalo in o kakšni kombinaciji ni govora.«

Kako so se vršile demonstracije

č Zagreb, 22. junija. (Tel. »Slov.«) Kakor smo že včeraj poročali, je zavladalo v Zagrebu snoči okrog 9. ure veliko razburjenje. Razvile so se nagle demonstracije. Te demonstracije so izrabili razni sumljivi elementi in prišlo je do spopadov, v katerih je bilo mnogo ljudi več ali manj težko ranjenih.

Okrog 9 je prišlo do ostrih demonstracij, v katerih je prišlo najprej do klicev proti ubijalcem, nato pa do fizičnega obračunavanja in streljanja. Demonstranti so v Ilici preprečili vsak promet in prehod.

Policija se je zadržala zelo mirno. Ko pa je hotela demonstrante razgnati, so se ti pred kavarno »Corso« uprli. Vdrli so v kavarniške prostore, začeli odnašati pohištvo in postavljati barikade. Enako so odnesli pohištvo iz prostorov urarja Vasiča.

Nato so pričeli padati strelji iz revolverjev, in sicer iz vrst demonstrantov. Šele nato, ko policija ni mogla razgnati demonstrantov, je tudi ona odgovorila z ognjem. Nastala je silna panika. V prvem trenutku se ni moglo vedeti, kak obseg so spopadi zavzeli. Čulo se je samo pokanje revolverjev, tu pa tam tudi iz pušk.

Demonstranti so zasedli vsa mejna mesta okoli Ilice. Borba se je na ta način prenesla iz sredine Ilice v druge dele mesta, kjer so

demonstranti začeli postavljati barikade, tako n. pr. v ulici Kraljice Marije. Po mestu so nastale strahovite demonstracije. Najhujše je bilo pred kavarno »Corso«, ki so jo popolnoma razdejali in napravili škode za okrog 300.000 Din.

Vsled demonstracij je bilo mnogo ranjenih. Ranjence so odpremili v Zakladno bolnico. Med prvimi so prinesli v bolnico Krešimirja Jerbiša, trg. pomočnika pri Ivanu Prpiču. Zadet je v desno stran pljuč. Kmalu nato, ko so ga pripeljali v bolnico, je izdihnil.

Policija ni dajala časnikarjem nobenih poročil, ker sama ni vedela za obseg dogodkov. Vsak čas so se vršile aretacije. Demonstracije so prenehale šele ob 1 po polnoči. Takrat se je šele moglo ugotoviti, da sta se naknadno našli v Doleu pri Jelačičevem trgu dve trupli, od katerih se enemu ni mogla ugotoviti identiteta, drugi pa je gradbeni manipulant Majcen.

Ob 12 ponoči je znašalo število težko ranjenih 42. Danes pa se je ugotovilo, da je število mnogo višje in da znaša okrog 60.

Policija je aretirala skupno 121 oseb. Med temi je 5 do 6 študentov, večina so brezposelni delavci.

Trupla mrtvih v Zagrebu

č Zagreb, 22. junija. (Tel. »Slov.«) Davi so prispeli v Zagreb posmrtni ostanki poslancev Pavla Radiča in dr. Basarička. Pred kolodvorom se je zbrala ogromna masa sveta. Na peronu so bili zbrani zastopniki raznih kulturnih, političnih in sličnih društev. Navzoč je bil tudi zastopnik velikega župana in izvrševalec dolžnosti dr. Zrelec, zastopniki mestnega glavarstva, občinski svetniki, zastopnice ženskih društev, zastopniki akademske omladine s tradicionalno zastavo, vidno število narodnih poslancev itd.

Vlak se je zakasnil za trideset ure in je prispel šele ob 8.45. Prvi je izrekel pozdrav pokojnikom narodni poslanec HSS kmet Matič. Med njegovim govorom, ki je bil zelo ognjenvit in temperamenten, je prišlo na peronu do burnih demonstracij. Na intervencijo poslanca Predavca so se pomirili. Nato so se vršili nadaljnji pozdravni govori. V imenu krajevnih organizacij HSS je pozdravil pokojnika tajnik krajevnih organizacij Scholl. Tudi med njegovim govorom je prišlo do ponovnih burnih demonstracij. Vendar se je posrečilo na intervencijo poslancev HSS vzpostaviti mir.

Stanje Radiča ni nepovoljno

n Belgrad, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Danes dopolne je bilo povpraševanje po stanju Radičevega zdravstvenega stanja splošno, ker se je zjutraj razširila vest, da se je njegovo stanje poslabšalo. Vse te vesti pa ne odgovarjajo pravemu stanju, ker se je Stjepan Radič danes dopolne zelo dobro počutil. Njegove

V imenu krajevnih organizacij SDS je govoril dr. Juriša.

Po pozdravnih govorih je krenil sprevod s kolodvora v Hrvatski seljački dom. Med tem so krožili nad Zagrebom aeroplani.

Trupla pokojnikov so položena na oder v slavnostni dvorani Hrvatskega seljaškega doma, kjer se vrste neprestano velike množice meščanstva in naroda iz okolice. V vrstah HSS so zelo simpatično sprejeli vest od avstrijskega državnega kanclerja dr. Seipla, da je poslal svojega telesnega zdravnika dr. Singerja v Belgrad, da leči Stjepana Radiča.

Vse zagrebške gospodarske organizacije so sklenile, da se korporativno udeležijo pogreba. Trgovska zbornica je pozvala vse trgovine in druge obrti, da v znak žalosti jutri zapro svoje obrate. Tudi mnogi uradi, posebno privatni in oblastni, bodo jutri zaprti.

Davidovičevi demokrati na pogrebu. Ob 10. dopolne se je vršila seja demokratskega poslanskega kluba, na kateri so se določili delegati za pogreb Pavla Radiča in Basarička v Zagrebu. V Zagrebu odpotuje 10 poslancev pod vodstvom Ace Trajkoviča.

rane so zdravniki prevezali z uspehom, nakar je zaspal. Dopolne okrog 9 je prišel k njemu dr. Kostić z dvema asistentoma, da mu je še enkrat pregledal rane. Časnikarji so vprašali dr. Kostića, kako je Radiču. Odgovoril je: »Radiču gre na bolje. Kanal, skozi katerega je šla krogla, bi se bil lahko zgnojil. To pa se

demonstracije, zlobno poskušal umazati nasprotnika, ta bo moral obstati pred avtoriteto države, naj si že prostovoljno ali prisiljeno. Vlada bo imela in ima dovolj moči, zlasti pa odgovornosti v sebi, da bo ukrenila in izvršila vse, kar terjajo pravica, red, mir in ugled.

ni zgodilo. Nevarnost je v tem, da ima Radič sladkorno bolezen. Na srečo pa se ni nič gnojilo. Važno je, da je rana pri prvem prevezavanju ostala brez reakcije. Komplikacij ni nobenih.«

Nato se je dr. Kostić odpeljal na letališče v Zemun, kamor je prispel dunajski zdravnik dr. Avgust Singer. On je znan dunajski specialist, ki je svoječasno zdravil dr. Seipla. Dr. Singer se je takoj podal v bolnico. Ob pol 1 je strežnica javila, da se je Radič prebudil. Dr. Singer, dr. Kostić in še trije zdravniki so preiskali Radičevo stanje. Dr. Singer je izjavil, da je z bolnikovim stanjem zelo zadovoljen.

Ob 1 se je izdalo poročilo o Radičevem stanju, ki so ga sestavili zdravniki dr. Singer, dr. Kostić, dr. Hodžić in dr. Kosanović. Glasi se: »Pri preiskavi Stjepana Radiča smo ugotovili: Temperatura 38 stopinj, žila bije 120, srce utriplje ritmično, dihanje 24. Splošno stanje ni nepovoljno. Pacient je svež in zahteva hrane. Gnojenje se ni pojavilo. Tudi trebušna mrena se ni začela gnojiti. Delovanje srca je normalno.« Zadnje poročilo se je izdalo ob 7, ki ugotavlja, da se stanje bolnikovo ni spremenilo in da je splošno zadovoljivo. Vsi ostali ranjenci so izven vsake nevarnosti.

Stjepan Radič je dobil danes 3800 brzokavk iz vseh krajev države. Okrog 100 jih je iz inozemstva.

Stroge odredbe v Zagrebu

č Zagreb, 22. julija. (Tel. »Slov.«) Zaradi nemilih dogodkov v Zagrebu je zagrebško policijsko ravnateljstvo izdalo sledeče odredbe:

1. Vse hišne veže morajo biti po 19. uri do 6. ure zaprte. Vsako postajanje in zbiranje pred hišnimi vrati je prepovedano. — 2. Vsi javni prostori, kakor gostilne, kavarne in temu slično in razna zabavišča, kina in slično se morajo brez izjeme ob 19. uri zapreti. Gostje se ne smejo muditi niti za zaprtimi vrati. — 3. Vsako postajanje na ulicah po 19. uri je prepovedano. Za mladino pod 16. leti pa po 18. uri. Za otroke odgovarjajo njihovi reditelji, skrbniki in učitelji. Policijski organi bodo najstrožje nadzorovali izpolnjevanje teh odredbe. — Proti kršiteljem se bo postopalo po predpisih.

Pri tej priliki se poziva celotno meščanstvo, da se izogiba vsakih neredov, ter da olajša poslovanje policijskih organov in onemogočuje neodgovornim elementom zasledovanje protizakonitih ciljev. Kršitelji teh odredb se bodo kaznovali takoj brez odložne moči s kaznijo zapora do 14 dni oziroma z globo do 500 Din. Te odredbe ostanejo v veljavi do preklica.

Agentov-provokaterjev ni bilo

č Zagreb, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Nekateri zagrebški listi so v današnjih posebnih izdajah prinesli vest, da so zagrebški detektivi na mnogih krajih pri snočnih krvavih dogodkih nastopali kot agenti-provokaterji. Posebno se navaja slučaj, da je baje danes zjutraj na kolodvoru klical agent Jerić: »Doli buržoazija! Živio komunizem!« Zato piše »Narodni val«, da je dr. Korošec nalašč poslal agente-provokaterje. Vaš dopisnik je bil na redarstvu, kjer sta dve priči, Eva Menardi in Peno Konečni, izjavili, da agent Jerić gori omenjenih besed ni klical, temveč da je to storila neka druga oseba.

Med demonstranti, ki so včeraj padli v Zagrebu, je bil neki Majcen, brezposelni delavec. V njegovem žepu je policija našla 500 sovjetskih rubljev. Majcenova sestra je izjavila, da je že dve leti brezposeln. — Danes dopolne je komunistični študent Rafael Mot delil revolverje slušateljem šum. fakult. Njegova gospodinja je izjavila, da je dejal, da lahko pride policija in preišče njegove stvari, da pa ne bo ničesar našla.

Grozilna pisma Davidoviču

n Belgrad, 22. junija. (Tel. »Slov.«) Ljuba Davidović je danes dobil grozilno pismo, pisano v cirilici, s podpisom nekega terorističnega društva. Groze mu, da bodo ubili njega in Vukičevića. Govori se, da je policija zvedela, da so prišli iz Zagreba neki ljudje, ki streme za Vukičevićem in Davidovičevim življenjem. Znano je, da dobiva Davidovič večkrat taka pisma in da to nanj ni napravilo posebnega vtisa.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Vrtnarski pomočnik
z dobro prakso, želi prenesti mesto in priložnosti. Ponudbe pod »Vrtnar« št. 5678 na upravo Slovenca.

Dekle

mednje starosti, išče mesto v župnišču z malim posvodom. Vajena dobre domače kuhe. Ker bi v prostem času izvrševala svojo obrt, bi zahtevala le malo plače. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Stalno št. 5717«.

Službo dobe

Služba
Gdč. Vladimira Grm, trgovska sotrudnica, naj se oglasi pisмено ali osebno glede službe v Trzinu tam kot v nedeljo 17. jun.

Kuharico

Katera se razume tudi na druga gospodinjstva dela, sprejemem takoj. Starost do 38 let. Plača po dogovoru. Fani Polanc, Radde pri Zid. mostu.

Učenca

sprejemem v špecerijsko in delikatesno trgovino v Ljubljani. — Naslov pove uprava lista pod št. 5715.

Dobra kuharica

od 35 let naprej, z daljšimi spričevaji, zdrava, poštena in snažna, k samo 1 osebi, ki je pa večkrat odsotna, poleg sobarice, se išče. Plača po dogovoru, nastop takoj. Ponudbe na Franja Jakli, Karlovac (Hrvatska).

Namovanja

Meblovana soba
se odda s 1. julijem. Ilirska ulica št. 19/II, desno.

Prazno sobo

s posebnim vhodom išče samec v sredini mesta, najraje Pred škofijo. Naslov v upravi pod 5711.

Sobo

meblvano, s posebnim vhodom, takoj oddam gospodu ali gospodični. — Naslov v upravi št. 5718.

Pouk

Zadruga krojačev
Maribor naznanja, da se pri krojačevni tečaj prične 2. julija ob 6 popold.

Posvetva

Hiša

z gostilno, nova, na prijazni legi, 10 minut od Rakeka, lep prostor za lesno obrt, napredaj. Več se izve pri Vidu Kelc, Unec 105, p. Rakek.

Stavbena parcela

lepa, se poceni proda za Nušakovo vojašnico (Trnovo), 10 minut od glav. pošte. Parcela je suha, vogalna, vodovod in elektrika je tik parcele. Meri 909 m². Za vrt prvovrstna zemlja. Stavbeno dovoljenje in nivelizacija že izvršeni. Stane 30.000 Din z vsemi načrti in dovoljenji vred. — Naslov pove uprava lista pod št. 5716.

Prodamo

10 hektov vina
se proda. Cena Din 4.50 za liter. Vpraša se Jernejeva cesta 8, pritličje, Spodnja Šiška.

Indian scout motor

s prikolicco, v dobrem stanju, se proda. A. Kaučič, mehanič. delavnica, Tržaška cesta 12, - Ljubljana.

Kopalna banja

nova, ceno napredaj. Posredovalnica Mrak, Ljubljana.

Obrt

Ivan Pavlin
izdelovanje in popraviljanje dežnikov, Razpotna ulica št. 6.

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni v Jugoslaviji: Tovarna motovca in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Komisijska zaloga: Franc Palme, Ljubljana, Gosposvetska c. 7; Celje, Cankarjeva 7 in Maribor, Koroška 8.

Zasluzek

Do 500 Din dnevno
agilnim tudi več, sigurnega zaslužka, ki si ga vsak dnevno sam pridrži, nudimo damam in gospodom kot zastopnikom. — Brez kavcije. Kraj neomejen. Za stroške, posla in drugo poslati 10 Din v znamkah na upravo »Merkur«, Ljublj.

Poizvedbe

Izgubljena ura
Kdor je 20. maja zvečer v Novem mestu na cirkusu zgubil zapustno uru, jo dobi pri župnem uradu pri Sv. Križu p. Litji.

Razno

Jetika
se zdravi in ozdravi v zavodu dr. Pečnika, Sečovo, pošta Rogaska Slatina. Zahtevajte prospekt.

Druva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavljajo po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI
v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Foto

aparate in potrebšline ugodno kupite v drogeriji
A. Kanc sinova,
Ljubljana in drogeriji
Wolfram nasl.
M. Kanc, Maribor,
Gospiska ulica 33.

luskinaste othrobe

kupite najceneje pri tvrdki
A. VOLK, Ljubljana
Resljeva cesta 1.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah.
ČERNE, juvelir, Ljubljana,
Wolfova ulica št. 3.

Dražba zemljišč

Dne 25. junija 1928 ob 8 je dražba zemljišč Mihaela in Ane Essich, na licu mesta v Mlačah, po sledečih skupinah:

Sv. Duh — Loče, enonadstropna hiša in novo gospodarsko poslopje, najmanjši ponudek 106.000 Din, njiva in travnik 5140 Din, travnik 480 Din.

Vinograd s hišo in zemljo v Velikem Lipoglavu ter gozd v Ostrožnem 14.500 dinarjev.

Zemljiški parceli Dolga gora 4780 Din. Gozd Zbelovska gora 2830 Din.

Vabijo se kupci!

Sprejem gojencev v Administrativno šolo v Beogradu

Administrativna šola v Beogradu sprejme letos 60 gojencev.

Šola se prične s 1. oktobrom t. l. in traja 3 leta.

Prijave za sprejem v Administrativno šolo je treba poslati do 15. avg. t. l.

Oni, ki želijo stopiti v Administrativno šolo, morejo dobiti program za polaganje sprejemnega izpita pri vseh Komandah vojnih okrožij in Komandantih mesta v Nišu, Zemunu, Subotici in na Sušaku in končno pri Upravi Administrativne šole v Beogradu (Donji Grad).

Iz Uprave Administrativne šole, 17. junija 1928. — Štev. 1867.

PRISTNA JAPONSKA SVILA
V VSEH MODNIH BARVAH
DIN 48 —
A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

Zobozdravnik
dr. Ivan Oblak
Ljubljana, Miklošičeva 7
ne ordinira do 1. avgusta

Za jugoslovan. patent št. 3568 od 1. marca 1925 na:
Postopek za industrijsko izdelavo in ekstrakcijo dušikovih izdelkov in mastnih tvarin, vporabnih za izdelke živalskega izvora, posebno za ribe

(Verfahren zur industriellen Herstellung und Extraktion von Stickstoffprodukten und fetten Stoffen, verwendbar für Produkte animalischen Ursprungs, insbesondere für Fische), se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenj. ponudbe na: Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 7.

Ofertalna licitacija

Centralna uprava humanitarnih fondov za državno prometno osobje prometnega ministrstva razpisuje ofertalno licitacijo za prodajo ali triletni zakup njenega poslopja v Dubrovniku na Pilama 173.

Poslopje sestoji iz treh zgradb in sicer: velika zgradba s pritličjem in dvema nadstropjema ima 11 sob, 3 predsobe, oddelek za kuhinjo s tremi manjšimi oddelki za shrambe, obširno podstrešje, pod zgradbo pa velik vodnjak. Manjša zgradba ima 2 sobi in kuhinjo ter majhen vodnjak. Tretja zgradba ima stranišče in oddelek, pod katerim se nahaja klet. V vseh oddelkih se nahaja električna luč, v kuhinjah tudi vodovod.

Vrt je nasajen s palmami, velikimi oleandri, z visokim špalirjem zelenika, vinsko trto na železnem ograjdu in z drugim cvetjem. Poleg tega je v vrtu tudi uta.

Imetje je vsakega bremena prosto.

V poslopiju se nahaja pohištvo, sestojče iz 25 belih emajliranih postelj, 25 blazin, napolnjenih z volno, 25 črnih volnenih odej, 50 podzglavnikov, napolnjenih z volno, 12 umivalnikov s pripadajočimi potrebnostmi, 12 brušenih stenskih ogledal, 12 miz iz bukovnega lesa, 25 naslanjačev in 2 klopi z železnimi podstavki.

Pogoji prodaje:

1. Ponudba mora biti kolkovana s 100 Din in v zapečateni kuverti. V ponudbi mora biti navedena kupna cena, od katere mora ponudnik položiti 10% kavcijo, ako se licitacija izvrši v njegovo korist. Kavcija leži v tem slučaju do končnega odobrenja licitacije.

2. Ponudbe je poslati na naslov Centralne uprave humanitarnih fondov za državno prometno osobje, Beograd, Miloša Velikog 100, najkasneje do 1. avgusta 1928 do 10 dopoldne. Ponudbe se odpro 1. avgusta ob 11 v pisarni glavnega upravnika Centralne uprave.

Pogoji zakupa:

1. Ponudbe je poslati v zaprti kuverti na naslov Centralne uprave humanitarnih fondov, Beograd, Miloša Velikog 100. Ponudba mora biti kolkovana s 100 Din in vložena najkasneje do 1. avgusta 1928 do 10 dopoldne.

2. Vsak ponudnik se mora zavezati, da bo zakupnino plačeval vnaprej in sicer za 3 mesece. Če pa tega pogoja ne izpolni v prvem določenem mesecu, izgubi pravico do zakupa s povrnitvijo stroškov in izgubo deponirane kavcije.

3. Vsak ponudnik mora v ponudbi navesti, da pristane na to, da deponira kavcijo 10.000 Din kot zavarovanje pohištva in jamstvo v slučaju event. poškodb poslopij in vrta.

4. Oseba, katere ponudba bo sprejeta, se mora v ponudbi zavezati pri sklepanju pogodbe s Centralno upravo humanitarnih fondov glede prevzema poslopij in pohištva, kakor tudi predaje po preteku zakupa.

5. Licitacija za prodajo, kakor tudi za oddajo v zakup postane izvršljiva, čim jo odobri g. prometni minister.

Iz pisarne Centralne uprave humanitarnih fondov za državno prometno osobje C. U. št. 567/28 Beograd, Miloša Velikog 100.

Ia PORTLAND CEMENT

tt. „DALMATIA“

d. d.

Kaštel Sućurac pri Splitu

svetovnih znamk

TITAN

in NEPTUNE

Generalno zastopstvo

M. GREGOVIC & Co.,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1/1. Telefon 2971.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

(Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

A ta mu je odgovoril odkritosrčno in plemenito:
»Čemu bi mi bil? Rad bi storil uslugo temu plemenitemu mladeniču: saj to me nič ne stane in pridobim si njegovo hvaležnost. Vi pa ne smete imeti nobenih pomislekov, prečistiti, kajti za tako ravnanje imam svoje vzroke. Svojega edince pošljem namreč v isti polk, kjer bo služil pan Tačevski, in upam, da si postaneta z mojim Stahom dobro tovariša in prijatelja. Saj veste, koliko pomeni pri vojaki prijateljstvo in koliko je vreden dober tovariš v zaledju, kjer tako čisto nastanejo prepripi, pa tudi na vojni, kjer še česče grozi smrt. Bog mi je naklonil dosti sreče, a samo enega otroka. Pan Tačevski je pogumen, zmeren, v sabljanju, kakor smo videli, pravi mojster, a je tudi pošten, ker ste ga vi odgovorili! Naj si bosta s Stahom prijatelja kakor Orest in Pilad. To so moji vzroki.«

Gospod župnik ga je prisrčno objel.
»Sam Bog mi vas je poslal! Za Jacka jamčim, kakor zase samega. Zlat deček je in hvaležen kakor dobra zemlja. Bog vas je poslal! Zdaj bo torej moj fantič lahko nastopal kakor se spodobi za Tačevskega-Povalo. Predvsem pa lahko pozabi, če mu bo svet odprt, na to dekle, radi katerega je zamudil toliko let in toliko pretrpel.«

»Potem jo pa že dolgo časa ljubi?«
»No, lahko rečem: od mladih nog. Še zdaj nič ne govori o tem, samo zobe stiska in se zvija kakor riba na trnku. A! Naj le čimprej odpojuje: iz te moke nikdar ne bi bilo kruha.«

Nastal je trenutek molka.

»Vendar pa se bo treba o zadevi acuratissime!«

Prav natančno.

dogovoriti, je končno povzel besedo starček. »Koliko pa nameravate dati v zastavo za Virombke? Veliko ta zemlja že ni vredna.«

»Tudi sto dukatov bi lahko dal!«

»Bog obvaruj, to ne gre!«

»Zakaj pa ne? Če mi pan Tačevski kdaj povrne, potem je brez pomena, koliko mu dam. Če mi pa ne plača, tudi ne bom oškodovan. Tukaj imajo povsod slabo polje. Samo v Virombkih je novina na mestu izkrcenega gozda: ta svet bi moral biti torej dober. Danes pojdem po Staha in Bukojemske, nato pa se vrnem v Jedlinko. Bodita tako prijazna in nas obiščita, čim se vrne pan Tačevski iz Radoma. Denar bo pripravljen.«

»Nebesa so nam vas poslala z vašim denarjem in vašim zlatim srečjem!« je odgovoril gospod župnik Vojnovski.

Nato je naročil, naj prinesejo med in ga je sam nalil v vrče. Pila sta z užitkom, kakor pijejo ljudje, ki jim je veselo pri srcu. A pri tretjem vrčku se je župnik zresnil in dejal:

»Za pomoč, za dobro besedo in za vašo iskrenost bi se vam rad izkazal hvaležnega vsaj z dobrim nasvetom.«

»Poslušam.«

»Nikar ne prepustite sinu Virombkov. Preblizu je tu do Belčončke. Dekle je pa tako čedno, da si človek čednejšega niti misliti ne more. Morda je tudi dobrega srca, — ne rečem, da ni, a kaj se hoče, ko je pa Sieninjska. Sama se menda s tem tako ne ponaša, a stari pan Pongovski, ta je strašno ošaben. Če bi jo snubil sam naš kraljevič Jacobus, bi se mu nemara še to ne zdelo preveč. Zato posvarite svojega sina, da se ne bo radi te prevzetnosti mučil, ali si celo smrtno ranil svoje srce, kakor Jacek. To vam povem odkrito, kakor dober prijatelj, ker bi vam rad z dobrim poplačal vašo dobroto.«

Pan Ciprianovič si je pogladil čelo in rekel:

»Padli so k nam v Jedlinko kakor z oblakov radi

neke popotne neprilike. Panu Pongovskemu sem se bil kot nov sosed že nekoč predstavil, a mi ni vrnil obiska. Takrat sem spoznal njegovo ošabnost in nisem več iskal njegovega prijateljstva in znanja ž njim. Za to zadnje srečanje ne morem nič. Svojega sina pa gotovo ne pošljem v Virombke in mu tudi ne dovolim, da bi oni v Belčončki na srce pihal. Mi sicer nismo tako starega plemstva kakor Sieninjski ali morda Pongovski, a plemiči smo vendar, in to čast smo si pridobili v vojni, s tem, kar boli, kakor je dejal pan Czarniecki. Svoj ugled si bomo že znali obvarovati; moj sin ni za to nič manj občutljiv kakor jaz. Mladeniču je seveda težko otresti se Kupidonovih puščic, a povem vam, prečistiti, kaj mi je rekel Stah, ko sem ga zdaj v Belčončki povpraševal po tem dekletu: »Rajši, — je rekel — ne bom poskušal odtrgati jabolko, če visi previsoko. Treba bi bilo skočiti, in če ga ne bi dosegel, bi me bilo sram.«

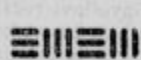
»O, to je bistra glava!« je zaklical župnik.

»Tak je bil od mladih nog,« je z nekim ponosom pristavil Ciprianovič. »Razen tega mi je tudi rekel, da zdaj ve, kaj je pomenilo to dekle za Tačevskega in koliko je zaradi nje preстал. — Zdaj, ko to vem, je dejal, ne bi hotel biti za nobeno ceno na poti tako plemenitemu kavalirju. — Ne, prečistiti, Virombkov ne vzamem zato v zastavo, da bi imel moj sin bliže do Belčončke. Bog mi ohrani fanta in ga obvaruj vsega hudega!«

»Amen! Zaupam vam, kakor da bi mi angel govoril. A to gospodično naj vzame kdo tretji, magari eden izmed gospodov Bukojemskih, če se že sklicujejo na tako visoke sorodnike.«

Ciprianovič se je zasmejal, nato popil med, se poslovil in odpeljal. Gospod župnik je odšel v cerkev, da se zahvali Bogu za nepričakovano pomoč, potem pa je nestrpno pričakoval Tačevskega.

Čarniecki, znani vojskovodja, je okoli 1. 1660. ponovno premagal Švede in s tem rešil Poljsko.

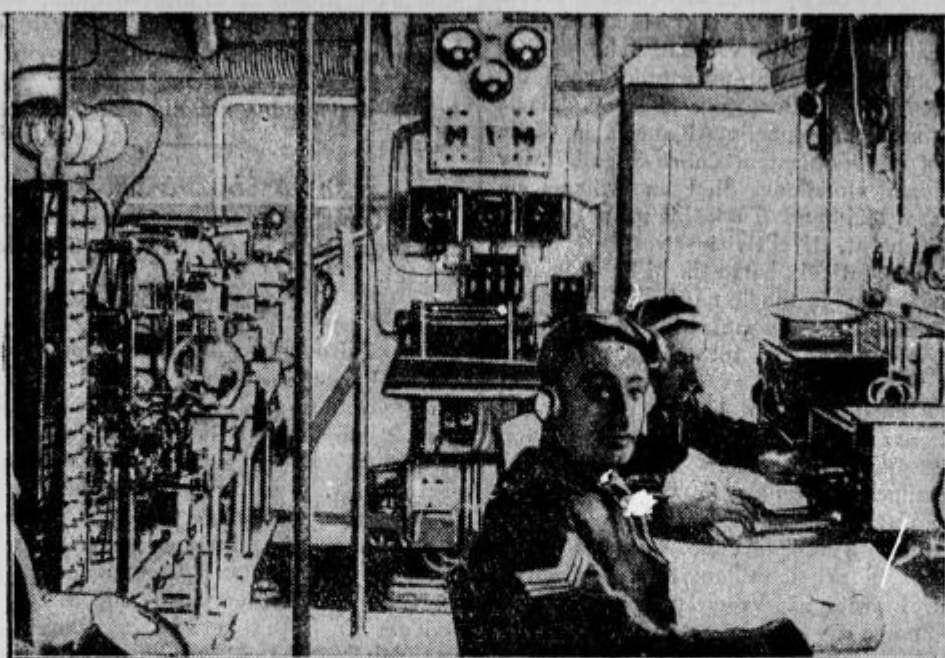
LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta, 24 Din, vez. 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Lubiško-orbeška povest, 22 Din, vez. 30 Din. — 25 zvezek: Hingard, Hiti cesarja Montecasa, 32 Din, vez. 42 Din. — 26 zvezek: Hingard, Hiti cesarja Montecasa, 32 Din, vez. 42 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otročji solina, 24 Din, vez. 32 Din.

Sve1 v slika6

Spomenik znamenitega nemškega katol. pisatelja in časnikarja Görresa, ki ga v kratkem odkrijejo v Koblenzu.

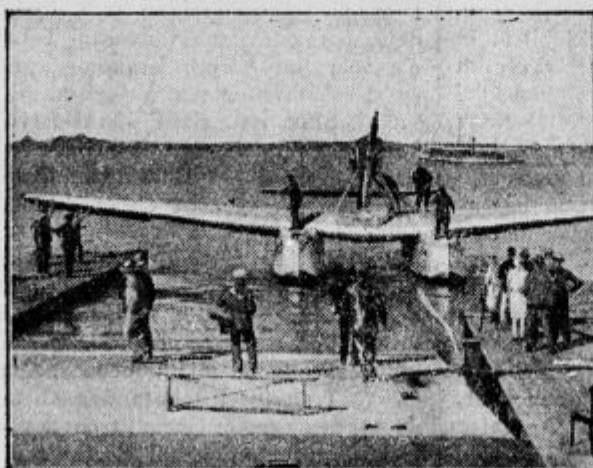
Prostor za radio-telegrafski oddelek na ladji »Citta di Milano«, ki vzdržuje stalno radijsko zvezo s ponesrečenim Nobilom. Sedaj vse kaže, da se bo vendarle posrečilo rešiti Nobila in njegove tovariše.

Kralj Ofori Atta Abuakvaški, vladar afriške Zlate obale, ki je prisel pravkar v London v svoji pestri in dragoceni noši in kateremu podeli angleški kralj tudi angleško plemstvo.

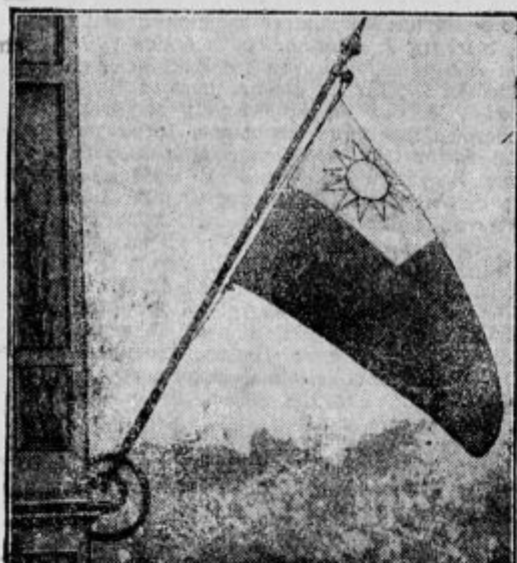
»Z eno samo besedico sem razžalil svojo ženo in sedaj ne govori z menoj že štirinajst dni.«
»Ali bi mi vendar mogel izdati tisto čarobno uesedico?«

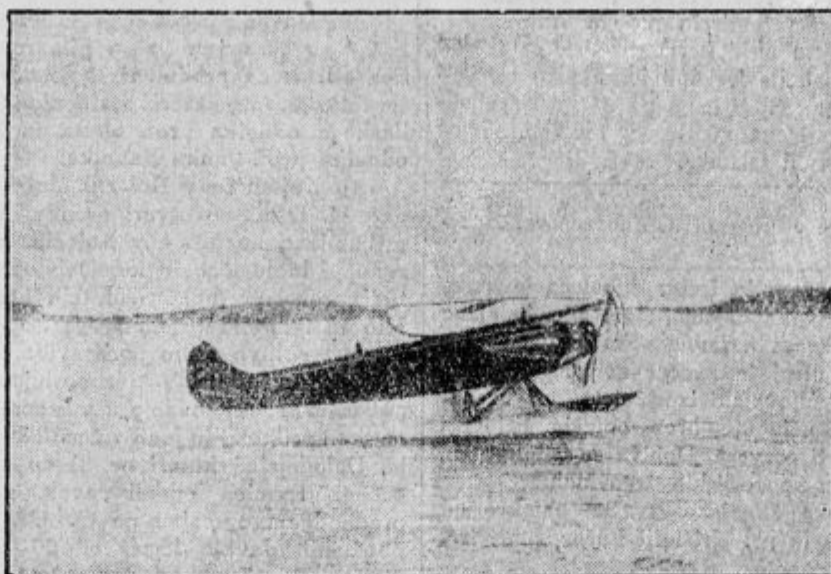
Italijanski hidroplan z majorjem Maddalena (X), ki je na poti na Spitzberge, da reši Nobila.

»Vi imate kroničen katar v grlu. Ali ste že grgrali slano vodo?«
»Pa še kako! Dvakrat se je že letošnjo pomlad potopila naša ladja.«

Zastava nove kitajske nacionalne države, ki so jo sedaj izvesila na povelje iz Pekinga vsa kitajska poslaništva.

Letalo »Friendship«, s katerim je preletela miss Earhart zadnje dni ocean.

Gusti Starinova

Oporoka

Gospodar je pridušeno kriknil in povetil roko s časopisom.

»Kaj ti pa je?« ga je vprašala gospa.

»Meni nič. A zgodilo se je nekaj nezaslišanega: Mina je zadela.«

»Zadela? Kaj pa?«

»Oh, kaj! Pred nekaj tedni, saj veš, me je Mina vprašala za svet, kako bi najbolje naložila svoje prihranke. Dejal sem ji, naj kupi srečko. No — in zdajle berem, da je ta srečka s številko 328.328.328 zadela glavni dobiček. Mina je dobila 100 tisoč frankov.«

»O, Bog pomagaj!« je zaječala gospa. »100 tisoč frankov, ona, Mina, ki smo jo potegnili tako rekoč iz blata.«

»Iz blata ne,« je dejal gospod, »rekli smo ji le, naj gre od tam preč, da ji bo pri nas bolje.«

»To je vseeno. Pa za gotovo veš, da je zadela?«

Gospod je odločno predal in vzel srečko v roke. »Tu pogledaj, čeno na belem: 328.328.328. Vsak dvom je izključen. Prosila me je, naj ji spravim srečko, da je ona ne bi izgubila.«

»100 tisoč frankov,« je ponovila gospa. »Kako bi jih bili potrebni! Pa jih zadene ta Mina! Kaj pa bo z njimi? Ne, to ni pravično!«

»Če bi bilo vse, kar se zgodi, pravično, tedaj bi se prokleto malo zgodilo,« je pripomnil gospod. »Treba je Mino obvestiti.«

»Jaz pa moram brž v posredovalnico po drugo služkinjo. Gospodična bo zdaj od samih obresti živela in...«

Gospodična, ali bolje, Mina, pa je povsem mirno sprejela novico o bogastvu, tako mirno, da je bilo dvojce mogoče; ali da nima nobene

domišljije, ali pa, da se je že povsem odrekla dobrotam tega sveta. S svojimi črnimi prsti je segla po srečki in brez vsakega razburjenja je vprašala svoja delodajavca, ali sme iti popoldne ven.

»Pa seveda,« je dejal gospod. »Zdaj boste šli pač stran od nas, kajne?«

Mina ni nobene zinila. Okrenila se je na svojih nizkih petah in svečanostno odšla iz sobe. Gospod in gospa sta se osuplo spogledala. Ko se je Mina čez tri ure povrnila, ju je našla še vedno na istem mestu. Mina pa je bila povsem drugačna v obraz, oči so se ji iskrale in lica so ji bila rdeča. Ni se dalo dognati, ali je bila v »ročkah«, ali je tako pritekla ali pa je bila tako razburjena.

»No, Mina?« je vprašal gospod.

»Moj Bog,« je dejala Mina.

Potem je oba pozorno pogledala in rekla:

»Sklenila sem, da ostanem, če Vam je prav. Kam bi pa šla? Nobenega nimam več. In če boste dobri z menoj, Vam zapustim po smrti vse svoje premoženje. Ste zadovoljni?«

»Oh, Mina!« je vzkliknila gospa.

»Sedite!« je dejal gospod in jo potisnil v naslanjaj.

Odsihmal je bilo v hiši vse narobe. Doslej je služila Mina, zdaj sta pa gospod in gospa služila pri Mini.

Najprej se je Mina pritožila, da so težka dela preveč naporna zanjo in ji povzročajo bolečine v križu. Zato je zdaj gospod snažil parkete in donášal premog iz kleti. Potem ni hotela več pomivati in likati; gospa je morala kupiti poseben pralni stroj in je odslej sama prala. Mini tudi ni prijale obmorsko ozračje in zato so odšli vsi v hribe na počitnice. Tu si je Mina zlomila nogo in gospodarja sta jo

dala lečiti na svoje stroške. »Saj bi sama lahko plačala zdravnika,« je dejala Mina, »pa se nočem dotakniti denarja; boste po moji smrti vsaj več podedovali.«

Zaradi zlomljene noge je imela dober izgovor, da ni hodila več na trg in nato v šesto nadstropje. Odkazali so ji sobo za tujce. Soba ji je bila tako všeč, da je do desetih dopoldne ostala v postelji in se že s kurami spravila vanjo, a gospa je pripravljala mrzlo večerjo in se mučila s pomivanjem. To udobno življenje je trajalo deset let. Zdaj je imela Mina bele roke, gospa pa rdeče. Mina se je zredila, gospod in gospa sta pa shujšala. Če sta se pritoževala, pa sta koj umolknila, ko jima je Mina namignila o svoji poslednji volji.

Slednjič je Mina resno zbolela in videti je bilo, da bo umrla. Brez strahu je vprašala zdravnika, koliko časa ji je še živeti.

»Komaj dve uri!« je dejal zdravnik. »Kar sprijazniti se morate s to mislijo.«

»Ah, saj mi ni nič za to,« je odvrnila Mina in poklicala gospodarja k postelji. Vsa onemogla od dela in prečutih noči sta pokleknila pred posteljo, in Mina je zašepetala:

»Nočem prej umreti, preden vama ne povem...«

»Le govorite, Mina...«

»...da je bilo tisto v časopisu pred desetimi leti tiskovna pomota. Ni zadela številka 328.328.328, ampak številka 327.327.327. V banki so mi bili to takoj povedali.«

»O, Bog pomagaj!« je zaječal gospod, a gospa je omedlela. »Torej ste naju osleparrili! In niste zadeli glavnega dobitka!«

»Mislite?« je rekla Mina. »Nič ne vem,« Nasmehnila se je, prekrizala spočite roke na prsih in umrla.

(Francosko G. Beaumont.)

Smrtna nesreča na kočevskem kolodvoru

Iz Kočevja poročajo: V četrtek, 21. t. m., je v zadnjem trenutku prihitela na kolodvor gdčna. Gusti Starinova, hčerka višjega davčnega upravitelja v Ljubljani, da vjame še vlak, ki odhaja iz Kočevja ob 11.44 v Ljubljano. Ker so bila pa že vrata na peronu zaprta, se je zmotila pod tovarnimi vagoni pri skladišču do vlaka. V trenutku, ko je Starinova stopila na vagonsko stopnico osebnega vlaka, se je z roko prijela za držaj, je vlak potegnil, Starinova je omahnila in padla pod kolo, ki je šlo čez njo in bila je na mestu mrtva. Gdčna. Starinova je dalj časa bivala pri svoji stari materi gospe Hönigmann. — Gdčna, Gusti je znana kot junakinja, ki je pred dobrimi dvema letoma rešila življenje na Ljubljani šoferju g. Zupančiču. Tedaj je tvegala lastno življenje. Gojila je sport, bila je vnetja veslačica in plavalčica. Lahko si predstavljamo težko izgubo njenih svojcev.

Nikdar ne boste obžalovali

da ste si omislili najboljši

šivalni stroj

Gritzner in Adler

in kolo.

V najkрасnejših opre mah v zalogi samo pri
Jos. Petelincu
Ljubljeno, blizu Prešernovega spomenika.
15 letna garancija. Pouk vozenja brezplačen.

Izjava zagrebske občine

6 Zagreb, 22. junija. (Tel. »Slov.«) Danes opoldne je bila seja zagrebskega občinskega sveta, na kateri se je izrazilo obžalovanje radi izgube poslancev Pavla Radiča in dr. Basaričeka. Izredno sejo je otvoril Milutin Majer, ki je v svojem govoru obžaloval težke dogodke in predlagal, da se sprejme sledeča izjava: »Dne 20. junija 1928, v katerem letu se kraljevina SHS pripravlja, da slovesno proslavi desetletno postanka te države, se je dogodil v belgrajski narodni skupščini zločin, za katerega ni primere v svetovni parlamentarni zgodovini. Ta dan sta bila umorjena hrvatska narodna zastopnika Pavle Radič in dr. Gjuro Basariček. (»Slava jim!«) Napadel ju je v času trajanja seje v zlem namenu poslanec Puniša Račić. (»Doli ubijalec!«) Na isti način so bili ranjeni narodni poslanci Stjepan Radič, dr. I. Pernar in Ivan Grandža. Zagrebški občinski zastop, puščajoč ob strani vse strankarske nazore, obžaluje skupno z vsem hrvatskim narodom dogodke, povzročene po razuzdani in divji strasti nasprotnika. (Burni klici: »Doli ubijalec! Živela svobodna Hrvatska!«) Ta zločin kaže, da je Puniša Račić samo slučajni vršilec preganjanja vsega onega, kar se čuti hrvatsko. (Med tem časom nastane v zbornici velika manifestacija, silno ploskanje in vzkliki: »Živela hrvatska država! Živel hrvatski sabor! Živela hrvatska vlada v Zagrebu!«) Manifestacije trajajo več minut, preden more občinski svetnik Majer nadaljevati čitanje, dočim so v resnici zločinci katastrofe vsi oni, ki so z njim skupaj od početka do danes izvajali hegemonijo in nasilniško politiko napram hrvatskemu narodu. Ta zločin dokazuje, da je današnji položaj hrvatskega naroda, kakor ga daje vidovdanska ustava o tej državi, nemogoč in nevdržljiv. (Silno ploskanje, vzkliki: »Doli cencurija! Živela hrvatska država! Živel hrvatski sabor v Zagrebu!«), kjer se ne spoštuje niti nedotakljivost narodnih poslancev v

narodni skupščini, tam tudi ne more biti govora o nedotakljivosti, o spoštovanju pravic in samostojnosti naroda. (Burno ploskanje. Vzkliki: »Ven iz Belgrada! Živela hrvatska vlada!«) Iz teh razlogov izraža mestno zastopstvo svoje nezadovoljstvo nad delovanjem vlade, izraža iskreno in globoko sočustvovanje v soglasju z vsem hrvatskim narodom in svoje ogorčenje kot odgovor za bodoče dogodke. (Nastane burno odobravanje: »Tako je! Živel hrvatski Zagreb! Živela sloga vseh Hrvatov! Živela hrvatska vlada!«) Izraža svoje sočustvovanje rodbinam padlih in pozivlje ves hrvatski narod, da ta udarec usode, ki je znak časa, sprejme dostojanstveno, da bo mogel svoje boljše bodočnost nadaljevati na temelju svoje tisočletne zgodovine. (Silno ploskanje in vzkliki: »Živela hrvatska država! Vstala je Hrvatska! Živel hrvatski sabor v Zagrebu! Živela hrvatska vlada! Dajemo kri za svobodno Hrvatsko!«) Večna slava in trajni spomin med hrvatskim narodom narodnima mučnikoma Pavlu Radiču in dr. Gjuru Basaričku!

Izjavo so vsi sprejeli soglasno. Nato je bilo sprejetih več sklepov, ki se tičejo pogreba pokojnikov. Stroške pogreba prevzame nase mestna občina, ki bo dala pokojnikom častno grobnico. Nato je bila prečitana brzojavka belgrajske mestne občine, ki izraža sožalje Zagrebu radi težke izgube. To sožalnico pa je zagrebški občinski svet na predlog občinskega svetnika dr. Pallerja odklonil ter jo bodo vrnil belgrajski občini.

Današnja izredna izdaja »Hrvata«, v kateri objavlja sklepe mestnega zastopa, ki so bili sprejeti na današnji izredni seji, objavlja velik naslov preko vse strani: »Živel hrvatski sabor in hrvatska vlada.«

Split daroval 10.000 Din. Dopoldne je imel sejo splitski oblastni odbor, ki je sklenil, da da 10.000 Din v fond Zadruga za pomoč rodbinama pokojnega Pavla Radiča in Basaričeka.

Puniša Račić v zaporu sodišča

n Belgrad, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Preiskavo krvavega zločina v narodni skupščini energično vodi sodnik Milutinović. Ves dan je posvetil preiskavi najvažnejših momentov. Po preiskavi, ki se je izvršila na licu mesta, je Milutinović zasliševal ranjenca Pernarja in Grandžo. Radi važnosti preiskave ne daje nobenih izjav in trdi vse v popolni tajnosti. Milutinović je podelil preiskovalni zapor za Račića. Ali se je Račić pritožil sodišču, za kar ima tri dni časa, ni znano.

Račić si še svojega zagovornika ni izbral. Govori se, da ga bo zagovarjal odvetnik Bora Nikolić. Milutinović odgovarja časniki na vsa njihova vprašanja, da jim ne more ničesar povedati. Dozdaj je že zaslišal skoro vse očivce. Preiskal se je tudi revolver, ki je tipa »Steyr« in v katerem so bile še štiri kroglice. Revolver je imel namreč chargeur za deset streliv.

Ob 10 dopoldne so odvedli Račića na sodišče. Ko so za to zvedeli časniki, so se zbrali pred poslopjem. Svoje aparate so postavili tudi fotografi. Ob pol 11 je narednik Sreten privedel Punišo Račića iz mestne uprave in ga odvedel s kočijazem na sodišče. Ko sta prispela pred sodišče, je najpreje izstopil narednik ter pozval Račića: »Ajđite, izstopite.« Račić je izstopil. Izgledal je malo bleđ. Bil je pa gladko obrit, lepo oblečen v modro obleko in rujave čevlje. Ko je videl, da se pripravljajo fotografi, se je ornil in dejal: »Počakajte, da se postavim, potem me pa fotografirajte.« Nato je stopil na stopnice. Na hodniku sodišča so ga čakali njegovi sorodniki, njegov bratranec in njegova gospa. Poljubil je vse po vrsti, rekel pa ni nikomur niti besedice.

Stara stvar: Vlado hočejo

n Belgrad, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Pribiževič je včeraj zaprosil pri Nj. V. kralju za avdienco, ki mu jo je danes dovolil. Vse druge vesti, da bi bil Nj. V. kralj sam pozval Pribiževiča, so neresnične in lažnjive. S pribiževičem sta šla v avdienco tudi Košutić in Karlo Kovačević.

Bombastične izjave KDK, da zapusti Belgrad, in pompozne izjave Pribiževičeve v današnji »Rečie niso napravile v Belgradu nobene vtisa, posebno, ker se v današnji »Pravdi«, očitno iz krogov KDK piše, da je stari KDK to samo pod pogojem, da ta vlada obstane, to se pravi: če bi vlada podala ostavko Pribiževiču in Drlejiću na ljubo, da bi potem prišel »nov kurz« in z njim »nove metode«. Ne mislijo pa niti najmanj na to, da so moralni krivci za žrtve, ki jih obžalujemo vsi brez izjeme, v opoziciji.

V Zagrebu vse tiho.

6 Zagreb, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Vsled prepovedi policijskega ravnateljstva se ni danes po 7. uri zvečer skoro nihče pojavil na ulici. Po vsem mestu je bilo danes po pol 8. uri popolnoma tiho. V mestu ni bilo opaziti skoro žive duše. Posamezniki pa se tem odredbam niso pokoravali in je bilo radi tega okoli 50 oseb aretiranih, ker niso imeli dovoljenja za svobodno gibanje. Pridržani so bili v zaporu.

Zasliševali so ga ves dopoldan. Davi so na njegovem stanovanju pregledali policijski uradniki njegove stvari ter jih odnesli preiskovalnemu sodniku Milutinoviću.

Račići so ljudje zase

Belgrad, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Ugleden radikal je izjavil glede dejanja Puniše Račića: »To je dejanje manj vrednega človeka. Mi vsi se zgražamo nad njim. Odločno zavračamo, da bi bili imeli z njim kakršnekoli zveze. Ne sme se pozabiti na to, da je Puniša Račić tip posebne vrste in da je na sejah radikalnega kluba vlado često napadal. Kakor znano, je on edini, ki je v radikalnem klubu glasoval proti sporazumni izvolitvi članov za klubski odbor radikalnega kluba.«

Panteliije Jovović, glavni urednik »Narodne Tribune«, je dal o Račiću sledečo izjavo: »Račićev oče je bil bolan na umu. Prav tako tudi Punišin brat. Njegov brat se je pred balkansko vojno preoblekel nekega dne v srbsko častniško uniformo, pobegnil v Bolgarijo in se tam stavil vlani na razpolago. Iz tega je napravilo bolgarsko časopisje veliko senzacijo, tako da je moral Puniša Račić v belgrajskem časopisju s svojim podpisom objaviti, da ni to noben srbski častnik, pač pa na žalost njegov brat, kateremu manjka eno kolo v glavi, in ki je po poklicu poljedelec. Več Račićev je bilo obsojenih zaradi uboja in preprirov. Nekateri Račići so še danes v zaporih, ker še niso prestali kazni. Račići se splošno smatrajo kot nenormalni.«

Dr. Korošec v avdienci. Notranji minister dr. Korošec je bil danes dvakrat v avdienci pri Nj. V. kralju. Enkrat je bil v avdienci predsednik vlade Vukičević. Zvečer se je vršila kratka seja ministrskega sveta.

Železničarji ne stavkajo.

Ob pol 10 se je razširil glas, da bodo železničarji zagrebskega železniškega ravnateljstva stopili o polnoči v štrajk. Vaš dopisnik se je obrnil na merodajno mesto, kjer se mu je zagotovilo, da tozadevno ni ničesar znanega.

Komunisti hočejo ploniti.

Kakor je Vaš dopisnik izvedel iz zanesljivega vira, so danes zagrebški komunisti sklenili, da bodo oplenili trgovino z orožjem Kočonda. Policijsko ravnateljstvo pa je ojačilo stražo, tako da se ni moglo nič pripetiti.

Vodstvo HSS poziva k miru.

Vodstvo HSS je izdalo zvečer proglas na občinstvo, v katerem prosi, da naj iz spoštovanja in ljubezni do pokojnikov pri jutrišnjih pogrebnih svečanostih ohrani in čuva mir ter se varuje vsakršnih klicev in izgrediv.

Komunisti so krivi

6 Zagreb, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Zagrebško policijsko ravnateljstvo je izdalo o snočnih dogodkih komuniste, iz katerega posnemamo:

Demonstracije so organizirali komunisti,

kar je razvidno iz dejstva, da so se vršile demonstracije istočasno na treh mestih, v sredini mesta in enako na periferiji. Demonstranti so stražnike nenadoma obkolili in nanje streljali in jih napadali z najrazličnejšimi predmeti. Poveljali so jih z vrelo vodo. Stražniki so dobili

čelade, da so se ubranili težjih poškodb. Pri prednočnih demonstracijah je bil ranjen en nadzornik in 21 stražnikov. Snoči pa 1 nadzornik, 14 stražnikov in 10 orožnikov. Vsi orožniki so bili ranjeni s kamenjem, en stražnik pa z revolverjem.

Madjarska bo rovala naprej

v Budimpešta, 22. jun. (Tel. »Slov.«) V magnatski zbornici je danes ministrski predsednik Bethlen v proračunski razpravi podal važne izjave o namerah Madjarske v optantskem vprašanju. Madjarska vlada smatra, če ne bo moglo priti do sporazuma med Madjarsko in Romunijo, da bo Društvo narodov moralo v smislu § 239 trianonske mirovne pogodbe imenovati nadomestnega razsodnika na mesto razsodnika, ki ga je Romunija odpoklicala. Z junijskim sklepom Sveta Društva narodov vprašanje za Madjarsko ni rešeno. Države, zastopane v Društvu narodov, bi mogle oddati svoj glas samo v smislu določb, ki so v trianonski pogodbi. Predlog, ki ga je stavila Romunija, je za Madjarsko popolnoma nesprejemljiv. Razsodnika v tej zadevi ne more biti, temveč samo posredovalec. Zadeva se tudi ne more rešiti v okviru reparacij. Ko je Madjarska dobila sanacijsko posojilo, so bila njena reparacijska bremena natančno določena in Romunija je dobila svoj del. Madjarska bo, da dokaže svojo dobro voljo in dasi ne more sprejeti romunskih predlogov, v kratkem stavila protipredlog, o čegar vsebini se grof Bethlen sedaj še ne more izjaviti. Če se bodo pogajanja zavlekla in do septembra ne bo nobenega uspeha, bo moralo odločiti Društvo narodov. Madjarska bo odkrito načela vprašanje, ali § 239 obstoji ali ne, in

zahtevala odkrit odgovor, ker se pogodba ne more enostransko izpreminjati. Če je ta paragraf neizvedljiv, bo Madjarska zahtevala, da Svet Društva narodov določi, kateri paragrafi trianonske pogodbe so izvedljivi in kateri ne. V tem vprašanju zastopa Madjarska interese vseh malih držav in načela razsodišča.

Tudi zunanji minister Valko je v zunanjem odboru napovedal nove predloge madjar. vlade, da se kompleks vprašanj v optantski zadevi izloči iz programa zunanje politike, da pa se z vsem poudarkom vztraja na stališču, da mora Svet Društva narodov na podlagi § 239 imenovati namestnega razsodnika. Iz potovanja Sveta Društva narodov, ki z enostavno izjavo, da optantskega vprašanja ne more rešiti in da ne more izpolniti svoje dolžnosti, določene v paktu Društva narodov, ne priznava svoje slabosti — je razvidno, da tudi deset let po končani vojni narodi nimajo možnosti uveljaviti svojo pravico pred nevtralnimi sodniki.

V debati je izjavil bivši zunanji minister dr. Graf, da agresivno postopanje držav male antante ovira mirno ureditev srednjeevropskih razmer. Vsako skupno delovanje je nemogoče, če države male antante trajno poudarjajo svoje sovražno stališče napram Madjarski in če mora Madjarska trpeti, da se ne izvede niti ono malo število njej ugodnih točk mirovne pogodbe.

Strankarske strasti so krive

v London, 22. jun. (Tel. »Slov.«) »Times« pišejo k dogodkom v Belgradu, da je za inozemstvo težko v sedanjem trenutku presoditi, ali so upravičene obdolžitve Stefana Radiča proti Srbom in vladi, da izkoriščajo nesrbske province. Vsi dobri Evropejci morajo upati, da bo osupljenje, ki so ga povzročili dogodki v parlamentu in iz njih izvirajoče nevarnosti dale političnim voditeljem na vsaki strani Srbom, Hrvatov in Slovencev povod, da bodo strankarske strasti in predsodke podredili blagru večjih problemov kraljevine.

Čehi kličejo na slogo

v Praga, 23. junija. (Tel. »Slov.«) »Narodni Listy« pišejo: Nemški in madjarski tisk in radikalno krilo italijanskih fašistov, ki ne prestando goji imperijalistične nade na italijansko hegemonijo na Jadranu in Balkanu, jasno kažejo škodoželjnost. Jugoslovanski narod mora pokazati mnogo ljubezni do svoje narodne države, da uvidi, da more pomagati samo sloga. Socialno-demokratski »Pravo Lidu« piše: Jugoslovanski politiki si morajo biti na jasnem o tem, da morejo vzpostaviti mir samo z ojačanjem demokracije, z zvišanjem ugleda parlamenta, ne pa z napol prikrito diktaturo. Komunistični »Rude Pravo« hvali pogum, ki ga je Stefan Radič vedno kazal napram srbski buržoaziji, dasi ni bil pristaš komunistične stranke.

Pogajanja v Berlinu razbita

v Berlin, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Pogajanja za ustanovitev velike koalicije so se danes razbila, ker je nemška ljudska stranka vztrajala na svojem stališču, da se mora obenem preosnovati tudi pruska vlada in da se mora nemška ljudska stranka sprejeti v prusko koalicijo, kar je posebno socialdemokratska stranka označila kot nesprejemljivo. Designirani socialdemokratski državni kancler Hermann Müller-Franken poskuša sedaj, da sestavi kabinet weimarske koalicije (socialni demokrati, centum in demokraci) z vpoštevanjem bavarske ljudske stranke, vendar se ta poskus presoja z rezervo. Položaj je zelo nejasen.

Sklep zasedanja male antante

v Bukarešt, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Konferenca zunanjih ministrov male antante se je danes dopoldne začela ob 10 v prisotnosti romunskega ministrskega predsednika Bratianu. Na današnjem dnevnem redu so bila v glavnem gospodarska vprašanja, pred vsem vprašanje srednjeevropskega gospodarskega dogovora. Dopoldanska seja je trajala do 12.30. Popoldne je zadnja seja, po kateri bodo dobili zastopniki listov informacije.

Polet okoli male antante. Okrožnega poleta okoli držav male antante in Poljske, ki se bo vršil 8. in 9. julija, se bo udeležilo 23 letal. Jugoslavija je prijavila 6 letal, Romunija 5, Poljska 6 in Češkoslovaška 6.

Letalo padlo — pilot zgorel. Pri Olomucu je danes padlo na tla češkoslovaško vojaško letalo. Letalo se je vnelo in pilot je zgorel.

Poljski senat odobril proračun. Poljski senat je danes z veliko večino sprejel državni proračun v taki obliki, kakor je bil izpremenjen v sejm.

Sedaj pa še Amundsena ni

v Oslo, 22. jun. (Tel. »Slov.«) Ruski lomi-lec ledu »Krasin« je včeraj dospel v Bergen. Njegov poveljnik upa, da bo najpozneje v enem tednu prišel do Spitzbergov. Razen obeh francoskih vojnihi ladij je tudi Norveška določila eno vojno ladjo, da poiščejo Amundsena. Smatra se, da je njegovo letalo neke ostalo radi defekta v motorju. Amundsenov tajnik je izjavil, da je Amundsen za potovanje po ledu opremljen pomanjkljivo in da ima s seboj samo deset kilogramov čokolade, deset kilogramov suhega mesa, 1 zaboj sira, 1 karabinko z municijo in 1 čoln.

»Città di Milano« je brzojavila, da sta Maddalena in Penzo danes s svojimi letali zopet obiskala Nobila in da se jima je posrečilo spustiti na tla nov material in živila ter sta se ob 15.30 srečno vrnila k ladij.

Krvavi shodi v Grčiji

v Atene, 22. jun. (Tel. »Slov.«) V Kavali je bil včeraj z vojaško pomočjo razpuščen komunističen shod, pri čemer je bila ranjena majhna dedkica. Na nekem drugem shodu, kjer je nastopilo orožništvo, sta bila ranjena dva delavca. V Atenah so davi peki proglasili stavko in jo po večini izvedli. Vlada je ukrenila potrebno, da se zagotovi preskrba s kruhom. Generalna konfederacija delavcev je za danes napovedano proglasitev generalne stavke odgovorila za nedoločene čas, ker je vlada dala obljube, da bo želje vseh delavskih kategorij dobrohotno proučila.

Strahovita železniška nesreča.

v Stockholm, 22. junija. (Tel. »Slov.«) Brzovlak Stockholm—Bollnes je danes ponoči s hitrostjo 90 km trčil v neko pomožno lokomotivo. Nastala je strašna katastrofa. Oba stroja sta popolnoma razdejana. Prvi trije vagoni so se porinili drug v drugega in v vlaku je nastal požar. Število mrtvih znaša 10 do 20, ranjenih pa je okoli 40, med njimi je mnogo težko.

Šmeral brez dnevnice. Na današnji seji imunitetnega odbora je bil sprejet predlog, da se komunističnemu poslancu dr. Šmeralu za šest tednov odtegnejo diete, ker brez opravičila ne vrši svojih poslanskih dolžnosti. On biva že veliko mesecev v Moskvi.

Auritti se vrne na Dunaj. Iz dobro poučene vira se doznava, da bo italijanski poslanik Auritti po daljšem času zopet zasedel svoje mesto na Dunaju. S tem bodo razčiščene difference, ki so pred dalj časom nastale med Italijo in Avstrijo.

Borzna poročila

Dunaj. Devize: Belgrad 1249.75, Kodani 184.55 London 34.63375, Milan 37.3275, Newyork 710.10, Pariz 27.59, Varšava 79.64. Valute: dolarji 708.10, lira 37.43, dinar 1.245.

Praga. Devize: Lira 178, Belgrad 59.50, Pariz 132.75, London 164.70, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.35, London 277.25.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 82.05, Zivno 110.25, Hipo 7.40, Trbovlje 60.50, Kranjska industr. 38.10.

Budimpešta. Tendence omahujoča. Pšenica okt. 30.48, 30.50, zaklj. 30.48—30.50, marec 32.52, 32.54, zaklj. 32.52—32.54, rž okt. 26.10, 26.14, zaklj. 26.12—26.14, marec 27.98, 27.94, zaklj. 27.96—27.98, koruza julij 29.30, 29.10, zaklj. 29.10—29.14, avgust 29.84, maj 25.36, 25.40, zaklj. 25.40—25.42.

Dunajska vremenska napoved za 23. junij: Lepo vreme bo še trajalo, temperatura se bo zvišala.

Sveta življenje in vrvenje

Mojstri v matematiki

Berlinski psihološki družbi se je pravkar predstavil mlad mož iz Bratislave, Helmut Ossig po imenu, ki ima posebno oster spomin za številke. Ossig pozna 1120 tramvajskih voz svojega mesta po številkah in ve o vsakem natančno navesti vse podrobnosti, ako se mu le pove številka. Ossig se more v malo sekundah naučiti na pamet ogromno vrsto števil; več tisoč zgodovinskih datumov nosi v glavi ter izvaja račune s tako hitric, da je to za povprečnega človeka nerazumljivo.

V zadnjih desetletjih so se proslavili kot mojstri v spominu odnosno računanju Italijan Inaudi, Romun Diamandi in Nemec dr. Rückle. Ti moške so svoj spomin izboljšali s tem, da so vse svoje prizadevanje osredotočili samo v ta edini namen in si prisvojili sposobnost, da so z vsakim številom zvezali kako oblikovno predstavo.

Leta 1804. je bil v Združenih državah rojen Zorah Colburg, ki je bil že z 12 leti slaven računar. Nastopal je v Londonu in Parizu, toda z 20. letom je pa svojo matematično sposobnost nenadoma izgubil. — Leta 1837. je nastopil pred francosko akademijo sicilijanski pastor Viktor Mangiamela. Nemec Zacharias Dase, rojen l. 1824., je zaslovel že s 15. leti; v devetih urah je na pamet pomnožil dve števili s sto mest; koristil je znanosti z izračunavanjem logaritmov. — Jacques Inaudi je nastopil kot mojstrski računar že s 6 leti; ko je bil star 13 let, so ga predstavili francoski akademiji, a brati in pisati se je naučil šele z 20. letom. To so računski umetniki, ne pa pravi matematiki, kakor so bili fizik Ampère, zvezdoslovec Stalford, fizik Argo, železniški tehnik Bidder, matematik Gauss.

Pred kratkim je Francoz dr. Osty preiskal novo računsko čudo — Louisa Fleury-ja, čegar talent se je javil na nenavaden način. Fleury je bil rojen v Belfortu l. 1893. Kmalu po rojstvu je oslepel in starši so ga vtaknili v neko sirotišče, nato pa izginili. Redniki so ga tako zamenjali, da je postal skoraj topoumen ter se 10 let star ni znal niti obleči niti umiti. Slednjič se je naučil nekoliko brati slepčevsko pismo, toda v računanju ni mogel naprejš. Ker ga tudi ničesar drugega ni naučil, so ga končno oddali v zavod za umobolne. Nekega dne je v tem zavodu enega izmed gojencev vrgla božjast, pri čemer se je Fleury strahovito prestrašil. Toda ta duševni pretres je prinesel preobrat v njegovo življenje: odslej mu je postalo računanje na pamet čudovito lahko, sport. Obenem je začutil veliko željo po učenju. Ker ga kljub temu niso hoteli poslati v šolo, se je delal blaznega, nakar so ga poslali v blaznico Armentières, kjer je tamkajšnji zdravnik že leta 1922. opisal njegov talent. Z 21 leti je odšel iz zavoda in v spremstvu svojega impresarija nastopal v mnogih deželah.

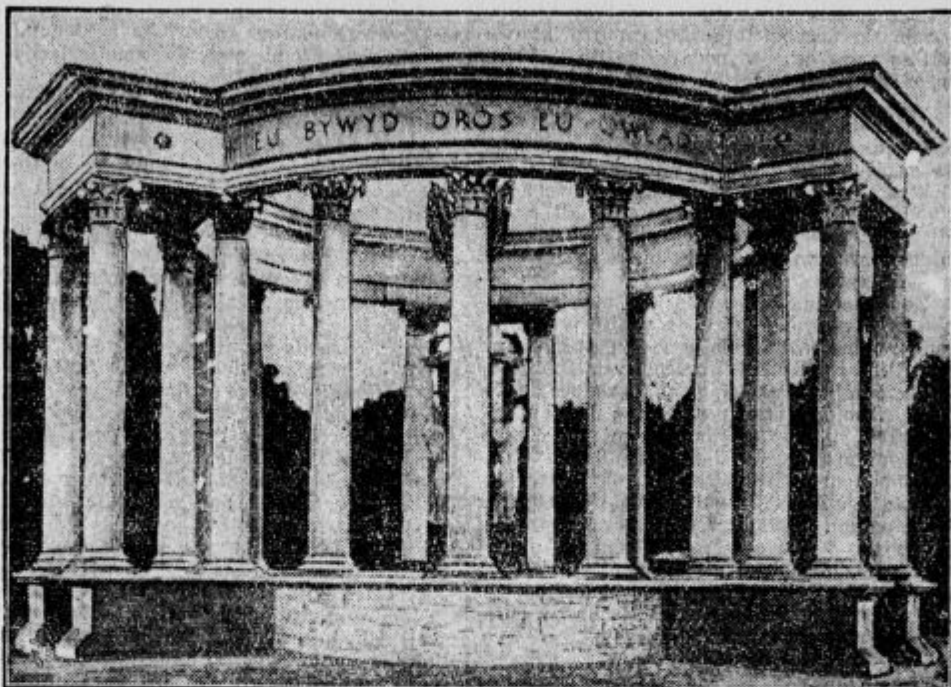
Dne 12. novembra 1927 je izprašal Fleury-ja odbor 15 strokovnjakov, ki so ga eno uro neprestano izpraševali, ne da bi se bil utrudil. V dveh sekundah je na pamet seštel šest trimestnih števil, odštel dve petmestni v treh sekundah in pomnožil dve trimestni števili v 10—15 sekundah. V enakem času je delil petmestno število z dvomestnim, kvadrat štirimestnih števil je izračunal v desetih sekundah, kvadratni koren šestmestnih števil v štirih do šestih sekundah, kubični koren v 15 sekundah itd., itd.

Fleury ima svoj lastni način krajsajanja; rezultati so, če se ne prenašajo, vedno popolnoma točni. Pri tem je Fleury neutrudljiv; ko so mu dali skrajno obsežno nalogo, je brez prestanka računal 7 ur in nato povedal uspeh: 79 kvintilijonov, 409 kvadrilijonov... Fleury najlažje dela s praznim želodcem, slabše po jedi in če je pil kako alkoholno pijačo. Večina računskih umetnikov si predstavlja številke kot grafična znamenja ali v drugače vidni obliki, za nekatere imajo številke poseben zvok (Inaudi), a

Fleury pa številke tipa — zdi se mu, da ima pred seboj slepčevsko računsko pripravo: kroglice na žici. Pri računanju z nezasišano brzino otipava s prsti desne roke gumbe na telovniku ali prste na levi roki, ki predstavljajo tisočice do enic.

Mati narava kot mačeha

Nekoč je spremljal Ezop svojega gospodarja Ksanta po zelenjadem vrtu. Modrijan se je čudil, da umetno vsajene in skrbno negovane rastline tako počasi rasto, samorasla zelišča na drugem koncu vrta pa tako bohotno poganjajo. »Ali mi moreš to razložiti?« — je vprašal Ezopa. Ta je odgovoril v priliki: »Nekoč je bila žena, ki je imela po svojem prvem možu, ki je umrl, otroke. Poročila se je v

Spomenik padlim vojakom, ki so ga odkrili v parku Cathays v Walesu na Angleškem.

drugo, in sicer z vdovcem, ki je imel tudi otroke po prvi ženi. Nasproti le-tim je kazala žena čisto očito neprijaznost in mržnjo. Jemala je od njihove hrane in dajala svojim otrokom. Le-ti so zato uspevali, dočim so pastorki stradali in hujsali. Ime žene pa je: mati narava. Svoje lastne sadike hrani rada in obilo, umetno vsiljene ji otroke pa strada.

Ezopovi pojmi o dobri ženi

Nekega dne se je modrijan Ksant vdeležil razkošne pojedine. Hotel je poslati nekaj dobrih jedi tudi svoji ženi, da ga ne bi, ko se bo vrnil domov, pretrdo sprejela. Zato je poslal Ezopa domov s skledo najboljših jedi in rekel: »Nosi to moji dobri prijateljici!« — Ezop je šel domov in postavil skledo — pred psičko svojega gospoda. Ko se je Ksant vrnil, je takoj vprašal Ezopa, kako ji je bila všeč njegova pošiljatev. Žena pa ni o ničemer nič vedela. Ezop je moral priti na odgovor. Rekel je: »Ali mi nisi rekel, o gospod, naj nesem jedi tvoji dobri prijateljici? To pa vendar ni tvoja žena, ki ti vsak dan grozi z ločitvijo, narveč ta dobra psička, ki vse potrpežljivo prenaša in se celo, če si jo bil pretepel, vrne in ti, laskajoč se, liže roko!«

Zastonj je trpela za lepoto

Rusinja Emilija Milobenska, ki jo je boljševiška revolucija prignala v Pariz, se je tam kaj kot izsolana babica kmalu znašla ter dobila mesto kot bolniška strežnica pri neki zdravnici, specialistini za operacije, ki naj bi pacientom pomagale do večje lepote. Gospa Milobenska je bila s svojo usodo čisto zadovoljna, dokler leta tudi njej niso jela gubančiti lice in obešati podbradka. Tega ni mogla prenesti in

naprosila je svojo gospo zdravnico, da bi pomladila tudi njo. Zdravnica je njeni prošnji ugodila in Milobenska je hrabro prenašala silne bolečine, kakor je preje tolikokrat prigovarjala mladosti željnim pacientkam. Ko je bilo zdravljenje po operaciji končano, je podbradek pač izginil, toda namesto njega je zijala grda brazgotina — operacija se niti malo ni posrečila. A ne samo to, marveč je zdravnica Milobenski odpovedala službo, ker je postala za njen lepotni zavod slaba reklama. Ponudila pa ji je majhno odškodnino. Uboga Milobenska se je v svojem ogorčenju obnila na sodišče in vložila tožbo na 150.000 frankov odškodnine; najbrže pa se bo mogla zadovoljiti z znatno nižjo vsoto.

Bajke o očetu basni

Ezopove basni so znane vsemu svetu, manj pa so znane bajke, ki jih je spletlo življenje okoli osebe uboge in telesno tako drgega frizijskega sužnja. Planud pripoveduje:

Ezopa je neki trgovec s sužnji z dvema drugima sužnjema pripeljal na suženjski

sejm na Samu, da bi ga prodal. Pristopil je modrijan Ksant in vprašal prva dva sužnja: »Kaj pa znata delati?« — »Vse!« se je glasil prvi in ne ravno skromni odgovor. Ksantu domisljavi odgovor ni dopadel. Tu je opazil širok smehljaj na nenavadno grdem obrazu tretjega sužnja. Stopil je k njemu in vprašal: »In ti nestvor, kaj pa znaš ti?« — »Čisto nič!« — je resno odgovoril Ezop, — »saj sta mi že onadva vse odvzela!« — Modrijan je kupil Ezopa in kasneje se je izkazalo, da je storil prav.

Ni vedel, kam gre

Ko se je Ezop nekoč sprehajal pred mestnimi vrati, ga je srečal visok uradnik in ga vprašal: »Kam greš?« — Raztreseno mu je odgovoril Ezop: »Ne vem!« — Uradnik je menil, da mu je odgovoril suženj tako iz prezira in objestnosti; vzel ga je s seboj in ga vrgel v ječo. Tam pa je izpregovoril Ezop: »Ali vidiš sedaj, da sem ti preje čisto prav odgovoril? Kajti prej v resnici nisem vedel, da me bo moja pot pripeljala v ječo!« — Presenečen nad tem odgovorom, je uradnik Ezopu takoj vrnil svobodo.

Kaj je najboljšje in najslabše

Ksant je nekoč poslal Ezopa na trg, rekoč: »Kupi tam le najboljšje, kar moreš najti in nam pripravi za obed.« — Ko se je začel obed, je prinesel Ezop kot prvo jed sijajno pripravljeno jezik. Kot drugo jed je prinesel suženj zopet jezik, na drug način pripravljen. Tudi to so gostje zadovoljno sprejeli. Ko je bila pa tudi tretja, četrta, peta in šesta jed — jezik, čeprav vselej drugače pripravljen, so začeli gostje godrnjati in Ksant je srdit skočil kvišku, da bi sužnja za kazen pretepel z bičem. Toda Ezop je rekel: »Ali mi nisi ukazal, o gospod, da ti naj prinesem le najboljšje izmed vsega? In ali ni jezik in ravno jezik najboljšje? Kaj naj bi bilo boljše nego jezik, ki je vez državljanskega življenja, ključ vse znanosti in sredstvo resnice? Brez jezika, ki nam omogočuje govor, bi ljudje ne mogli zidati mest. Brez jezika ne bi mogli poučevati, prepričati ali pregovoriti, ne mogli bi zborovati niti ustanavljati držav. In svoj jezik moramo rabiti, ako hočemo vršiti prvo in najstrožjo dolžnost na svetu: hvaliti našega Stvarnika!« — Modrijana je jeza minila. Smehljaje se, je rekel Ezopu: »Dobro tedaj; pa nam jutri pripravi za kosilo najslabše, kar le moreš najti.« — Kako se je začudil Ksant, ko je Ezop naslednji dan zopet postregel s samimi jezik! Ko so ga poklicali na odgovor, je rekel Ezop: »Ali ni jezik obenem najslabše izmed vsega? Ali ni to orodje laži in obrekovanja, mati vseh preprirov, šivilja vseh pravd, izvor vseh bojev in vojn? Če je sredstvo resnice, je vendar tudi sredstvo zmote. Zaradi jezika se morejo rušiti mesta in uničevati cele države. In če z jezikom hvalimo Boga, pa z njim tudi preklinjamo in izgovarjamo najstrašnejša bogokletstva. Resnično nič slabšega ni nego jezik!«

Za duha in srce

Slovensko-hrvatski koncert na Dunaju

Na Dunaju, 20. jun. 1928.

V soboto 16. t. m. sta »Slovenski krožek« in hrvatska »Prosvjeta« priredila velik koncert v veliki dvorani Češkega doma v I. okraju. Dvorana je bila polno zasedena. Vsem udeležencem se je čital z obraza nekaj ponos, da je na Dunaju mogoče tako sijajen večer, ki je popolnoma naš tako na odru kakor v dvorani. Slovenci na Dunaju so izvršili svojo dolžnost v vsakem pogledu. Tudi Hrvatov je bilo lepo število. Od strani tretje istokrvne bratce pa nismo videli niti enega znanega obraza, izvenemški nekaj akademikov jugosl. akad. društva »Sloga«, torej naše idealne mladine, ki je povsod zraven, kjer na njo računajo.

Tamburaški zbor »Prosvjeta« je štel 72 sviračev obojega spola in je nastopil dvakrat, ob začetku in potem na pričetku drugega dela. Svirali je pet koncertnih komadov, a na koncu je moral dati še dvojne točke, kajti občinstvo se kar ni moglo ločiti od teh resničnih umetnikov na zaeti tamburici. Zborovodja g. Klemo Viškovč je zopet pokazal, kaj zna in zmora s svojo disciplino. — Ta zbor priredi in kratkem koncertu v Zagrebu, kjer pokaže in dokaže, da nima para niti v domovini.

Moški zbor »Slovenskega krožka« je pel troje znanih zborov, Vilharjevo »Slovenac, Srb, Hrvat«, Hajdrihovo »Jadransko morje« in Jenkovo »Što čutiš, Srbine tužni?« — Zbore je vodil slušatelj konservatorija g. Marijan Kozina iz Novega mesta. Petje je bilo pevcev, pevovodji in narodu našemu v čast, Slovenskemu krožku v ponos in zadoščenje za neumorno delo — prvi polovici leta življenja. Oktet pa je pod vodstvom g. Rado Migliča dovršeno zapel Adamičvega »Vasovalca« in Vogričeve »Lahko noč«. — Mešani zbor je v dveh nastopih zapel pet znanih slov. narodnih pesmi, od katerih je najbolj ugajala tista srčkana koroška »Gor čez izaro«. — Občinstvo se kar ni moglo dovolj načuditi, da imamo v tako kratkem času — tak pevski zbor.

Ali to še ni vse, kar je ta večer nudil zvestim poslušalcem. Naš proslavljeni rojak in član krožka g. prof. Anton Trost je sviral Cajkovskega parafrazo »Eugen Onegin«. Prav videlo se mu je, da je hotel prav ta večer na slovenski prireditvi dati iz sebe vse svoje najboljšje umetniške moči. Sviral je s toliko vervo in umetniško dovršenostjo, da se po dvorani kar dihali niso upali.

Preden je odstopil, je prišla na oder gospa Jelva dr. Babnikova, odlična članica krožka. Pričakovali smo veliko, ali še več pričakali. Njena postava sama že imponuje, pa tisti njen obsejni in po dunajsko izsolani sopran je za vsako največjo dvorano, ne le za tisto na Pošti. Pela je ob spremstvu g. prof. Trosta Pavšičevi »Pastarica« in »Pred durmi«. Obe ti ljubki skladbi zahtevata dovršeno glasbeno umevanje. Gospa Babnikova bi mogla nastopiti tudi pred najbolj izbranim dunajskim občinstvom.

G. Rado Miglič je sviral na fagot, torej na zelo redke instrumente, Weissenborna Op. 9. št. 6, ob dovršenem spremljevanju na klavirju krožkov arharivke gdnice Vere Volkove. Ta točka je namenjena za prav posebne glasbene gurmane, ki so tudi prišli na svoj račun.

Na koncu je še g. Milan Pirnat dovršeno recital Zupaničve »Našo besedo«.

* * *

Kandidat za Noblovo nagrado. Vodilni madžarski kritik Zoltan Ambrus, o katerem se sodi, da je dobro poučen o internacionalnih literarnih prilikah, smatra kot bodočega nemškega kandidata za Noblovo nagrado Paula Ernsta. Švedska izdaja njegovih del se pravkar pripravlja.

*

V poljski pesniški akademiji se pripravljajo kakšen naj bi bil namen akademije. Ena skupina je za to, da naj akademija podpira priznane avtorje z dosmrtno mesečno podporo. Namen akademije naj bo predvsem materialna podpora in reprezentanca. Opozicija, ki jo tvori mlada generacija, pa nasprotno poudarja, da bodi njen namen resen delovni program (pospeševanje mladih talentov itd.), ne pa reprezentanca. Ker ostra polemika obeh skupin noče prenehati, je vlada umaknila fonde, dodeljene za literarne namene.

Bolgarski pisatelji so letošnje literarne nagrade, ki jih prosvetno ministrstvo vsako leto podeljuje za najboljša literarna dela (drama, beletrika, lirika), dali na razpolago za žrtve potresa.

Zanimanje za mlado rusko literaturo, ki je bilo v Franciji dosedaj neznatno, je začelo polagoma naraščati. Tako prinašajo n. pr. »Editions Sociales Internationales« med drugim »Cement« od Gladkova. Založba »Ecrivains Réunis« pa pripravljajo antologijo ruskega pesništva. Ta vrsta antologije se bo nadaljevala. Kot naslednji zvezek izide antologija sodobnega italijanskega pesništva.

*

Novo francosko literarno nagrado je razpisala »Revue Hebdomadaire«. Nagrada znaša 10.000 frankov letno. V poštev pridejo romani-prvenci mladih pisateljev. Nagradjeni roman se mora natisniti v omenjeni reviji, ki jo izdaja založba Plon. Žirijo tvorijo trije pisatelji, in sicer iz treh različnih generacij fr. romana: Edouard Estaunié od franc. akademije, Francois Mauriac in mladi Julien Green.

Barbusse-ova revija. V prihodnjih dnevih pride v promet nov tednik »Monde«, ki ga bo vodil Henri Barbusse. List si je zagotovil vrsto odličnih sodrudičkov (tako n. pr. Einstein, Gorki, Sinclair, da menujemo najbolj znane). Če bo list trgovsko uspel, se mu obeta bodočnost.

Nova francoska literarno-kritična revija. Ustanavlja se nova literarna in literarno-kritična tedenska revija, ki je stopila v javno konkurenco z vodilnim francoskim literarnim tednikom »Les nouvelles littéraires«. Kot pobuditelj novega lista se imenuje Henri Beraud, ki je nedavno ostro napadel vodstvo »Les nouvelles littéraires«. Za novim tednikom, ki ima iziti začetkom oktobra t. l., stoji založba Edition de France.

*

Zenska kandidatinja španske Akademije. Za izpraznjeno mesto v španski Akademiji po Donu Carracido je določena zenska kandidatinja, in sicer Dona Blanca de los Rios. To dejstvo je povzročilo v konservativni Španiji, kjer imajo ženo manj pravice in javnih možnosti kot v katerikoli drugi evropski državi, umevno razburjenje. »Heraldo de Madrid« je o tem slučaju ženske emancipacije objavil celo anketo.

Švedinja Gentzel z rekordom 800 m v 2.20 minutah.

Gospodična Junker-Kassel, ki je pretekla na olimpijadi 100 m v 12 sekundah.